

Denne kolonne er
 forbeholdt sensor.

Oppgav. 2a)

Det er først nå de siste ti-årene vi har fått en kommersialisering og avpolitisering av media. Før det hadde bl.a. TV og radio kun en eier - staten. Den eneste tilgjengelige TV kanalen var NRK. Det var særlig to ting som var drivkrefter for å endre denne situasjonen. Den politiske høyresiden i Norge jobbet hardt for å kommersialisere TV og radio samtidig som satellitt- sendinger gjorde alle verdens kanaler tilgjengelige for "trauste" nordmenn. Uskylden var brutt og en ny verden åpnet seg. De største avisene i Norge var også på denne tiden uavhengige av annonsørens makt. Dagbladet var Arbeiderpartiets avis, Aftenposten ble finansiert av Høyre og deres allierte og så den var deres talerør. Avisene var med andre ord de politiske partiers talerør. Samtidig ble det også på midten av 70-tallet påvist at avisene, TV og radio stort sett var elitens talerør. Det var toppene innenfor politikk, kultur, næringsliv og organisasjoner som, nesten uten unntak, ble intervjuet. Det var stort sett de samme som også slapp til med innlegg i leser spalter etc. I tillegg til at utviklingen har gått i en kommersiell retning kan vi også si at vi har fått en profesjonalisering av media bl.a gjennom en journalist utdanning på Volda. Dette faktum samt andre faktorer har ført til at vi i neste

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

kan snakke om en ny ideologi - journalisme. Dette vil jeg komme mer tilbake til senere i oppgaven.

Media har bestemt mye politisk, ideologisk og også økonomisk makt. Media setter dagsorden. De bestemmer hva som skal tas opp. (politisk makt), hvordan vinkling de skal ha på saken (ideologisk makt) og vil gjennom dette påvirke politikerne i deres beslutninger om hvem som skal få støtte for deres sak (økonomisk makt). Det at media selektivt velger hva som skal belyses, og da selvfølgelig også hva som ikke skal belyses kan vi kalle "den redigerte virkelighet/offentlighet." Her kan vi trekke en parallell til det vi innefor organisasjonsteorien kan kalle "organisering er mobilisering av slyeighet". Dette vil jeg også komme tilbake til senere i oppgaven. I forbindelse med den redigerte virkelighet/offentlighet vil jeg ta opp et dilemma som også er knyttet til kommersialiseringen av media. Dette vil være en påstand eller en antakelse. Jeg tror forøvrig at det vil finnes støtte for dette i empirien. Annonser betales masse for å annonsere for sine produkter enten gjennom kommersielle TV-kanaler eller aviser. Da mener jeg bestemt at media er bundet opp av "normative" uformelle kontrakter om å ikke svekke denne

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

annonserers "gode navn og rykte". Et eksempel fra virkeligheten er en salte Klassekampen tok opp for en god stund tilbake. Klassekampen er en ikke-kommerseil avis som har vesentlig større friheter enn mange andre aviser. De tok opp at Coca-Cola sin fabrikk i en indisk landsby tok ansvaret for lokalbefolkningen for å produsere Coca-Cola til sukkertørste mennesker stort sett i den vestlige verden. Dette tror jeg er et av mange eksempler som viser hva som kan bli redigert bort i de største avisene og TV-selskapene. Dette viser også at media kan ha en type makt i forhold til sine annonsører. Eksempelet viser også at annonsører kan ha og har stor politisk og økonomisk makt. Media har også en meget viktig oppgave i å kontrollere politikkene og deres underliggende organer. Offentlighetsloven gir media innsyn i dokumenter som finnes i "maktens hemmeligheter" og de står fritt til å bruke dette for å belyse saker som angår folket. Media har også et kritisk blikk på ledere innenfor det private næringsliv og de frivillige organisasjonene. Media har mulighet for å kaste og dekonstruere ledere. Den beste eksemplet her er VG som i 2007 kåret Gerd Liv Valla, leder for LO, til Norges mestbisste, for så noen måned senere dekonstruere henne ved en serie kritiske artikler mot henne. Dette førte til hennes

Denne kolonne er
 forbeholdt sensor.

avgang. Mye av makten til media ligger
 oppå i at stort sett alt av politisk
 debatt foregår i media. Kjenne tegn ved
 den politiske debatten i media er at de
 forenkler, spissformulerer, generaliserer, polariserer,
 og sjokkerer. Forenklingen skjer ved at de
 gjør kompliserte spørsmål om til populistiske
 ytringer. Her vil jeg si at de i sterke grad
 under vurderer sine lesere/seere/lyttere. De
 spissformulerer og prøver å skape konfronta-
 sjoner. De trekker ut utsagn ut i fra sin
 sammenheng for å gjøre artikler "eksposi-
 sive", noe de nok gjør for å få flere lesere/
 seere/lyttere. Vi kan f. eks. se på debattene
 som foregår på TV. Hva ser vi? Politikere
 som har lært seg "de mediale triks" med
 kompartisk retorikk, ~~til~~ istendi hoder og
 kopier av medias forenklinger. Trist.
 Et annet aspekt som kan være verdt
 å nevne er eierstrukturen i media. En
 tendens her er vi får mer sentralisert
 makt og vi har i hovedsak tre store
 eiere ~~til~~ i norske mediarikthelighet:
 Orkla, A-presen og Schibstedt. I tillegg
 har mange distrikt og lokaliser offentlige
 eiere, rene kommersielle aktører. Dette kan
 være problematisk både med hensyn til
 om eierskap har noe med det redaksjonelle
 stoffet å gjøre men oppå med hensyn
 til effektivisering i redaksjonene som kan
 påvirke dybdejournalistikk og stoffet i
 sin helhet. Dette er igjen antakelser

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

som det absolutt bør gjøres mer empiriske undersøkelser av. Monopolsituasjonen mange lokalavisar står overfor viser også et eksempel på medias makt. I byen jeg bor i, Flekkefjord, har vi en lokal avis: Agder. De verdier denne avisen representerer ~~er~~ ^{har} en stor påvirkningskraft på byens befolkning og da via selvfølgelig eiere/redaktør har stor (min mening: altfor stor) makt.

Journalisme kjennetegnes med flere av trekk jeg har ramset opp: "den redigerte virkelighet", profesjonalisering, kommersialisering, forenkling, generalisering, polarisering. Særlig som ^{som} media $\leftrightarrow$ setter dagsorden og har stor politisk, ideologisk og økonomisk makt.

Denne drøftingen bør mener jeg viser at media med rette skalles den 4. statsmakt!

Til slutt i denne oppgaven vil jeg ta stilling til om media styrker eller svekker demokratiet. Jeg mener påstand at media bør og har mulighet for å styrke demokratiet. Om de styrker demokratiet i dagens situasjon stiller jeg meg heller tvilende til. De har en viktig funksjon ved å kontrollere andre maktinstansjoner i samfunnet og de får fram ting som andre prøver å unndra offentlighet. ~~Her~~ På den andre siden dreier mye seg om, som før, eliteverden. Politiker og mediaforakten øker, noe som vises både gjennom lavere opplagstall for aviser og

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

og gjennom mindre medlemmer i de politiske organisasjonene. Dette tror jeg mye skyldes forenkling og mangelen på nyanser i den mediatiserte virkelighet. Folk ønsker mer substans og de ønsker å bli tatt på alvor. Media presenterer politikernes retorikk og politikere tilpasser seg medias form. Undersøkelser viser at media påvirker politikere i mye større grad enn befolkningen. Sånn bør det ikke være. Vi trenger media som opplyser folket, som viser en saksmangfoldighet og som gir politiske rom for å vise mer hva de virkelig står for. I dagens politiske debatt vokser det mye i overflaten og dybde mangler. Fra de anonyme i partiene, de som snakker fra hjertet. Jeg tror ikke folk ønsker medievante, programmerte heltids-politikere som snakker på repeat. Folk gjenkjenner seg ikke i disse personene og de føler ikke at de representerer dem. Til slutt mener jeg at pressestøtte er essensielt viktig for å opprettholde en høy standard på mediakontor og for å få dybde, kritisk vinkling og uavhengige media. Jeg vil også si at vi er eksistent heldige som har pressestøtte i Norge. Mange land som vi liker å sammenligne oss med, har ikke det, og det økonomiske aspektet er her skremmende tydelig.

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

Oppg. 2 b.

I Norge har vi parlamentarisme. Dvs at folket velger representanter fra de politiske partiene som samles på Stortinget for å representere folkets vilje. Stortinget er det lovgivende organ. Andre viktige oppgaver som Stortinget har er å ~~bet~~ bevilge penger og å kontrollere regjeringen og dens underliggende organer: departementene og direktoratene. Sistnevnte blir også kalt forvaltningen. Forvaltningen iverksetter regjeringens politikk og hjelper regjeringen med å utforme politikk og lover. Regjeringen er det utøvende organ. Den norske parlamentarismen er bygget på Montesquies maktfordelingsprinsipp: det lovgivende organ (Stortinget), det utøvende organ (regjeringen) og det dømmende organ (domstolene).

~~Regjering og forvaltning~~ Storting

~~Regjeringen utgår fra et flertall på Stortinget.~~
~~Regjeringen utgår~~ Regjeringen blir dannet på basis av støtte fra et flertall på Stortinget. Flertallsregjeringer hadde vi når AP styrte alene ~~for~~ mange år etter krigen. Jens Arup Seip kalte dette for ettparti-staten. Stortinget hadde i denne perioden minimalt med makt. Sagt på en annen måte hadde opposisjonen på Stortinget minimalt med makt. Vi har også hatt flere ~~en~~ koalisjonsregjeringer ~~med~~ som tilsammen i ~~1~~ hatt flertall på Stortinget. Da

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

vært avhengige fra andre partier på Stortinget fra sak til sak. I slike situasjoner har Stortinget vesentlig mer makt. Stortinget har de senere år fått flere og bedre muligheter for å kontrollere regjeringens arbeid. Følgeforsjon har blitt styrket. Før hadde den kun ansvar for regnskap og revisjon med har nå mandat til å drive mer generell utredningsarbeid ved å se på resultater, mål-oppnåelse osv. Et dagesfersket eksempel på dette er riksforsor Førgen Kosmo sin nedblikning av regjeringens politikk på psykiatrimrådet. I tillegg er fått åpne henger i regi av kontroll og konstitusjonskomiteen (ereste komite med initiativrett), spørreanspørretimen og en styrking av fagkomiteene. ~~Regjeringen~~ Regjeringen har på sin side også fått styrket sitt politiske sekretariat: forvaltningens departementene.

Regjering og forvaltning.

Regjeringen består av statsråder og statsministeren. Statsrådene leder hvert sitt departement, sammen med statssekretærer og rådgivere. Statsrådene er konstitusjonell ansvarlig for alt som skjer i sitt departement og underliggende organer (direktorater). Modalslutvedtaket som kom med en innstilling i -70 førte til at departementene ble rene politiske sekretariater for regjeringen, mens direktoratene

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

finke en finere stilling (i eldre fristilling). De
skulle ta seg mer av fagspm. og rutine-
saker. Dette Denne omorganiseringen skulle
gjør at politikere kunne bruke mer tid
på utarbeide langsiktig politikk og ikke
bli for mye påvirket av direktoratene.
Dette har nok også hatt motsatt virkning
ved at direktoratene kommer ut av
politikernes grep og driver politikk på egen-
hånd. Samfunnet har også blitt mer kom-
plekst de senere årene og dette har ført
til sterk vekst i forvaltningen, da spesielt
gjennom økt spesialisering både horisontalt
og vertikalt. Os. flere departementer og
flere enheter intern i departementene. Spesielt
planleggingsavdelinger har blitt ansatt som
viktig her. Verdier som er viktige for
de ansatte i departementene, er flertallshpe,
partistyre, fagstyre og rettsikkerhet. Partistyre viser
til at alle berørte parter skal få sagt sin
mening om en spesiell sak, fagstyre vil si
at en skal ta hensyn til faglig begrunnelse
og rettsikkerheten viser til at staten skal
forvaltningen skal ta hensyn til gjeldene
loves og regler i utførelsen av sitt arbeid.
Flertallshpe vil si at forvaltningen skal
være med å sørge for at flertallets ønsker
skal bli hørt. I forhold til regjeringen
gjelder følgende prinsipper: politisk lojalitet,
politisk nøytralitet og fagstyreprinsippet.
De ansatte i forvaltningen skal være
lojale mot regjeringens politikk, nøytrale ved

at de

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

skal oppbe lidd uansett hvilke partier som sitter i regjering, og til slutt at de skal gi faglig begynnende råd selv om dette stilles mot den politiske ledelsen sine standpunkter. En viktig endring de senere år er at departementene har blitt mer uformelle i forhold til politikk. Tidligere var de mer ~~et~~ ivertsettelse av regjeringens politikk. Dette skyldes den økende profesjonaliseringen av samfunnet og at ~~de~~ departement har fått større grad av autonomi. Politikere må delegere mer ansvar til departementene da de selv ikke har kapasitet.

Interesseorganisasjoner

1. Norge har vi flere ~~komparative~~ korporative bekk ved staten. Dvs. at interesseorganisasjoner får anledning til å være med å påvirke politikk. For det første er de representanter i offentlige utvalg, både midlertidige og permanente, de ~~blir~~ hørt de får tilsendt høring som gir de rett til å uttale seg i saker som angår dem og det er også mye uformell kontakt mellom dem og departementsansatte, ~~folk~~ og folk på Stortinget. ~~og~~ Jerntrangel viser til denne tette kontakten mellom organisasjoner, departementsansatte og komiteer innenfor et visst segment - den segmenterte stat. Mange organiserte interesse har ikke denne formen for muligheten til påvirkning.

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

Det gjelder stort sett de største arbeidsorganisasjonene. Dette kan man kalle si er "organisering er mobilisering av skyevet". Tidligere i oppgaven brukte jeg at dette kan være en parallell til "den redigste virkelighet/offentlighet" og jeg mener denne parallell kan forsterke inntrykket av at det er elitene som blir hørt, sett og som har absolutt mest makt.

Til slutt kan jeg nevne at Willoch regjering på begynnelsen av -80 tallet sørget for at anfall offentlige utvalg ble kosten høvet. I stedet fikk du mer interne arbeidsgrupper i departementene, samt mer fageeksperise og forskning internt. Willoch var nok samstemt med Rousson i at særinteressene ikke må få for mye makt i et demokrati. Dette kan være en grunn til at lobbyisme har blitt en mer omfattende påvirknings side utvalgene ble redusert.

Media er

Media er selvfølgelig også en viktig aktor i påvirkningen av offentlig politikk men de er drøftet grundig i oppg. 2a.

Kurskode/Fag : ST100
Kandidatnr. : 5869
Dato : 28/11
Ark nr. : 12 av 13

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

Det er mange indikatorer på at folkestyret
har blitt svekket de siste ti-år. Den
første maktutredningen pekte på den
store innflytelsen interesseorganisasjonene
hadde på offentlig politikk. Selv om antall
utvalg har blitt redusert har nok organisa-
sjonene funnet andre kanaler for å fremme
sine synspunkter, som bl. a. lobbyisme.
Det problematiske her demokratisk sett er
det jeg tidligere i oppgaven kalte "
organisering er mobilisering av sligehet"
som viser til at noen organisasjoner får
fremmet sine synspunkter mens andre
små organisasjoner aldri eller sjelden får
sine synspunkter satt på dagsorden.
Den andre maktutredningen viser bl. a. til
at rettsliggjøringen av samfunnet svekker
demokratiet. Internasjonale organer,
rådgivende (WHO, WTO, OECD) og forpliktende
(EOS, FN sikkerhetsråd), trer nye regler og
forpliktelser ned over hodet på oss. De
rådgivende fungerer som institusjonelle
omgivelser og rådene blir ofte fulgt for å
oppnå henfymt. Generelt vil den globale
økonomies fire til mindre handlingsrom
til våre folkevalgte, ergo en svekkelse av
demokratiet. Rentespøkelse, frykt for inflasjon,
samt stor ~~ansvar~~ ansvarshet, hos store
finansaktører gir en avmaktspålelse hos den
jevne mann og kvinne. De ser også
ærmakten til våre politikere og utdillingen
er mildt sagt lite lystig.

Kurskode/Fag : SI100
 Kandidatnr. : 5869
 Dato : 28/11
 Ark nr. : 13 av 13

Denne kolonne er
forbeholdt sensor.

~~En~~ En annen ting den siste maktutredningens pekte på var privatiseringen av offentlig sektor. Mer og mer blir overført til markedet og de folkevalgte mister kontroll. New Public Management har hatt innvirkning her, selv om Norge har hatt en "myk" utgave av NPM. Her er hovedmålet og effektivisere staten men også gjøre den bedre (2). Mer målstyring og mer individuell lønn, konkurranseutsetning og brukervennlighet er stikkord. Masse selvmotsigelses innbyggere som jeg dessverre ikke har tid til å gå inn på nå.

Kompleksiteten i samfunnet har også ført til at staten kommer seg mer og mer et profesjonelt teknokrati. Politikere gir mer rammefinansiering og departementene styrer med større og større grad^{av} autonomi. Politikerforfatter, som nevnt tidligere, syeler også demokrati og media har jeg drøftet omskendelig tidligere i oppgaven.

For å spise denne trenden til et demokrati i fremtiden tror jeg vi trenger modige, dyktige og hjertevarme, og ærlige politikere som får vise seg i en uavhengig, kritisk presse. Øk pressetøtten og gjør det mer attraktivt å være politiker! I tillegg må nok "folk flest" berissegjøre seg selv og kanskje bytte ut TV^{flittig} med en bok?